

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan se je leta 1608 rodil John Milton, angleški pesnik.

OBLJUBE NE ZADOSTUJEJO!

130 odpustov pri Tržaški konoplarni, 50 pri podjetju Beltrame, 55 pri Dreherju, 50 pri Standardu, 13 pri Pacifico Trieste, 50 suspendij pri Modiani, 50 pri Cambiasi in končno predlog za suspenzijo 250 delavcev v ladjedelnici Sv. Roka...

Vsi ti odpusti in vse te suspenzije bodo seveda skrčili kupno moč novega velikega števila ljudi in s tem kvarno vplivali na tržaško gospodarstvo...

TRŽAŠKI SPEDITERJI PREDLOŽILI PALAMARI

Načrt za okrepitev cestnega tovornega prometa Trst-Avstrija

Zadnja številka ugodnega dunajskega gospodarskega lista prinaša zelo zanimiv predlog tržaških spediterjev...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Ce proučimo zadnje predlagane odpuste in suspenzije, vidimo kako se odvija ta kriza v mali in srednji industriji...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Do sedaj je bil promet s tovornimi avtomobili zelo slab zaradi tega, ker je bilo pred meseci pred prevozom vlažni poseben predlog...

Drugi sneg

Včeraj ponoči je v vsej zgornji tržaški okolici zapadel prvi sneg, ki je pobelil pobočja od Nabrežine do Bazovice...

Bele pa so ostali Namos, Slavnik in drugi hribi v ozadju Trsta, kjer je prvi sneg zapadel že pred tremi dnevi...

Dež, sneg in mraz so v zgornji tržaški okolici povzročili tudi poredice na cestah...

POSEBNA SPOMENICA ZVEZNE AVSTRIJSKE TRGOVINSKE ZBORNICHE

Avstrijci zahtevajo soudeležbo pri upravljanju tržaškega pristanišča

Razen tega ponavljajo v svoji spomenici že stare zahteve po znižanju pristaniških tarif in carinskih ugodnostih

Zvezna avstrijska trgovinska zbornica, ki ima sedež na Dunaju, je v posebni spomenici izrazila avstrijske zahteve, katere bodo predložili na konferenci o ureditvi tržaškega pristanišča...

1. Avstrija mora biti povabljen sodelovanju pri upravi pristanišča in to brez ekonomskih ali finančnih žrtv...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Tej avstrijski zahtevi po sodelovanju pri upravi se ostra upirajo nekateri odgovorni tržaški in rimski krogi...

Imenovanje počelnika

Vladni generalni komisar dr. Palamari je imenoval počelnika upravne službe prefektoreviceprekta dr. Pensiera Macciotta.

Z vespo v vespo

S ponižanim avtom so včeraj proti večeri pripeljali v bounisnico 34-letnega agenta upravne policije Giordana Derinija...

Derin, ki bo okrajval v 5 ali v primeru kosovne pokobne v 30 dneh, je izjavil, da se je vozil na vespi, ki jo je šifral 34-letni Gino Poli iz Nabrežine...

Z glavo ob željezno cev

Ob 9.30 zjutraj so v sprejemnem oddelku bolnišnice izprali 57-letnega električarja Carlu Vincenzelliju iz Ul. Sella...

Možakar je izjavil, da je med delom v Acatogovu remizij v Ul. Broletto po nesreči udaril z glavo ob željezno cev.

Za kroniko moramo povedati, da je podžupnik Vianini odgovarjal tudi za javna dela in za občinski tehnični urad, podrobno odgovoril na kritiko svetovalca Battigellija...

Oba motokiclista sta izjavila, da v tokratnem hoditju na cesto sklopila z materjo, ki jo je držalo za roko. Izenadna pa se je mala Marina iztrgala materi iz rok in je hotela steči preko ceste prav v trenutku, ko sta mimo prvoizivila Vodopivec in Lovriha.

Pri „Upimu“ je kradla

Predvčerajšnjim proti večeru so agenti letnega oddelka opazili v notranjosti „Upima“ na Korzu neko žensko, ki je spravljala razne predmete v svojo torbico. Isto je opazila tudi prodajalka, vendar so jo pustili toliko časa, dokler ni torbe zaprla. Tedaj jo je prodajalka vprašala kaj je spravljal in ker je ženska odgovorila da ricetar, so jo agenti aretirali in jo povabili na policijo, kjer so jo identificirali za 41-letno Marijo Gregoridovo...

Zbodel se je

Medtem ko je 34-letni kovač Franz Panhaus, v Fenidice sklopljena predvčerajšnjim zvečer pokrival v otroški bolnišnici „Burlo Garofolo“ parne kote z žično mrežo, se je nepričakovano zbodel v prste in se tudi opraskal po dlani leve roke.

Medtem ko je 34-letni kovač Franz Panhaus, v Fenidice sklopljena predvčerajšnjim zvečer pokrival v otroški bolnišnici „Burlo Garofolo“ parne kote z žično mrežo, se je nepričakovano zbodel v prste in se tudi opraskal po dlani leve roke.

Medtem ko je 34-letni kovač Franz Panhaus, v Fenidice sklopljena predvčerajšnjim zvečer pokrival v otroški bolnišnici „Burlo Garofolo“ parne kote z žično mrežo, se je nepričakovano zbodel v prste in se tudi opraskal po dlani leve roke.

Medtem ko je 34-letni kovač Franz Panhaus, v Fenidice sklopljena predvčerajšnjim zvečer pokrival v otroški bolnišnici „Burlo Garofolo“ parne kote z žično mrežo, se je nepričakovano zbodel v prste in se tudi opraskal po dlani leve roke.

Medtem ko je 34-letni kovač Franz Panhaus, v Fenidice sklopljena predvčerajšnjim zvečer pokrival v otroški bolnišnici „Burlo Garofolo“ parne kote z žično mrežo, se je nepričakovano zbodel v prste in se tudi opraskal po dlani leve roke.

Medtem ko je 34-letni kovač Franz Panhaus, v Fenidice sklopljena predvčerajšnjim zvečer pokrival v otroški bolnišnici „Burlo Garofolo“ parne kote z žično mrežo, se je nepričakovano zbodel v prste in se tudi opraskal po dlani leve roke.

Medtem ko je 34-letni kovač Franz Panhaus, v Fenidice sklopljena predvčerajšnjim zvečer pokrival v otroški bolnišnici „Burlo Garofolo“ parne kote z žično mrežo, se je nepričakovano zbodel v prste in se tudi opraskal po dlani leve roke.

Madam Butterfly

Madam Butterfly. sinoci v gledališču Verdi

Prva predstava. Puccinijeva opero „Madam Butterfly“ uprizoritev je v celoti lepo uspešno, za kar gre zaslugi predvsem pevskim članom orkestra...

Madam Butterfly. sinoci v gledališču Verdi

Včeraj otvoritev v milijah

Razstava del grafikov iz Italije in Francije

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

Včeraj je bil v milijah kar lep spektakel, ko je bilo v soiskem postopku novem delu obnove otvorjena razstava del grafikov iz Italije in nekaj gostov iz Francije...

KINO

Danes, CETRTEK 9. decembra Valtieri, Savica

Marconi, 16.00. »Beneške svinče«

Massimo, 16.00. »Pošast črne lagune«

Odeon, 16.00. »Vredniški ljubitelji«

Radio, 16.00. »Vzhodno od Sumatra«

Venezia, 16.00. »Človeška sreča«

Skeledi, 16.00. »Brodolom Hesperusa«

Kino na Opčinah, 18.00. »Tradicija«

KINO V KRIZU

SPORED FILMOV

V soboto in nedeljo, 11-12. decembra

»PUSTI MI SANJE«

»NEHVALNO SRCE«

CETRTEK, 9. decembra KOPER

254,6 m ali 1178 m

Slovenska poročila: 6.30, 7.45, 13.30, 14.30, 19.30 in 23.30

Hrvatska poročila: vsak dan ob 20.00

Italijska poročila: 6.15, 12.30, 17.00, 19.00 in 23.00

Slovenski pregled tiska: vsak dan (razen nedelje) in ponedeljka

»Mladost pred sodiščem«

Razprava pred sodiščem za mladoletnike v dveh dejanjih

Na pisalni mizi vsakega slovenskega razumnika naj stoji slovenski beležni kolektor!

Tudi letos vam ga je oskrbela Dijaška Matica

Kličite številke 93-167 in sporočite kam naj vam kolektor dostavi

Ljudska prosveta

Glavna Matica v Trstu, 6. redna odobrava se ja bo v petek, 10. t. m. ob 20.30 na sedcu

NAROCNIKE

opozarjamo, da bomo priložili eni izmed prihodnjih števk poštne politike. Na ta način bodo najlaže poravnali zaostala naročila

Upava PRIMORSKEGA DNEVNKA

Obvestilo KZ

Kmečka zveza v Trstu poziva vse kmetovalce, ki želijo predložiti svoj očitni pridelek, stiskalnici in v Plajbah, da se za vsa posajalna čimprej zglasijo pri Kmečki zvezi v Trstu

CITATELJI IN NAROCNIKI!

Upava PRIMORSKEGA DNEVNKA bo darovala enemu, ki postane nov naročnik pred 1. januarjem 1955, starim naročnikom, ki poravnajo letošnje naročnice za leto 1955, v znesku 3200 lir vnaprej, najkasneje do 31. januarja 1955, eno izmed naslednjih knjig:

Magajna: »Zalostne zgodbe«

Magajna: »Zalostne zgodbe«

Magajna: »Zalostne zgodbe«

Magajna: »Zalostne zgodbe«

Magajna: »Zalostne zgodbe«

Kričeče nasprotje

Položaj, ki ga v italijanskem javnem življenju zaznamujejo dalmatinski in istrski begunci ter njihov tisk, je za sedaj že zelo skromen. Tudi ostali italijanski tisk ne posveča posebne pozornosti niti ne daje podpirka njihovim zahtevam in kritikam politične, ki niso niti blagotne niti uverljive. Vse to za sedaj drži, a nevarnost, ki se za tem bunsnimi organizacijami in njihovim tiskom niti ne skriva, njegove pristojnosti, da bodo pristojne italijanske oblasti, ki jih pritožujejo, podprli ustrezne ukrepe, da se vojnohujska agitacija tega tiska prepreči (prepričajte, kajti nemogoče je predstavljati podoben sodobni svet, med Italijo in Jugoslavijo, če ne v prostoru roka tiska, ki ima odprti namen zastopati odnose med Italijani in Slovenci ter sredi sovrastvo in prezir do tega, kar je slovanstvo).

Težnja «Difesa Adriatica» in čitateljem je, da nam obeh pisali se večkrat. Gre za glasilo dalmatinskih istrskih beguncev: njihov program je čimprej širša podpora zasedbi vseh tistih predelov Jugoslavije, ki nekako že občutijo težo italijanske imperialistične justice. Tudi mesečni informacijski bilten ustanove «Centro Studi Adriatici» našim čitateljem ni neznan. Gre za tipično irendentistično ustanovo in publikacije, ki izhajajo v Rimu. Ob priložnosti 200. številke te publikacije pa je CSA objavila posebno izdajo z vrsto člankov in poslanic, ki imajo isto temo, da na Jadranu ne bo prež miru, dokler Italija ne zaseda vse Istre, vse Dalmacije in vsaj del, če ne vse Bosne (ki jo je baje celo Hitler priznal Italiji).

V predgovoru k tej posebni politiki je odgovorni urednik te publikacije, Umberto Nanni, tako program odprto, jasno in odločno obrazložil s zgodovinsko utemeljitvijo naslednjih argumentov: «Skoro tri stoletja je se moralna borba z moškimi roparji, ki so se skrivali v dalmatinskih gozdih, da bi mogli motoviti mir v Sredozemlju. Na tri stoletja je se Bečevalci morale boriti proti barbarskim roparjem, ki so jih barbarsko napadli, postajali na isto obalo, da bi si zadržali mir in obstoj. Rimski general Lucano in beneški dož Pietro Orseolo sta slavna zmagala v dveh razdobjih in preselila ljudstva nasprotne okoli civiliziranim oblikam življenja». Zgodovina se ne ponavlja: toda če sedaj uresničiti splošni mir — sanje tolikih najvnešev — v prav tolikih mehakih, — se moramo spomniti zgodovinskih dogodkov preteklosti in delati tako, da nam ne bi mogli — ko bo Jadran pomirjen — aktivno in uspešno prispevati k mirnemu sožitju med narodi!

Težnja je dovolj jasno razvidna: prvič je treba italijanska uradna politika (preden v svojih odnosih do Jugoslavije) iskati svoje vzore v rimski in beneški zgodovini, drugič, da se upravi Jugoslovanci, narodi tistih roparskih barbarskih, ki jih mora Rimsko podjarmiti in pricuti civiliziranega obnašanja in življenja, in tretjič, da je upravljanje miru in mirnega sožitja med evropskimi narodi odvisno izključno od italijanske vojaške zasedbe najmanj vseh tistih predelov jugoslovanskega ozemlja, ki jih je Italija bila zasedla za ca-

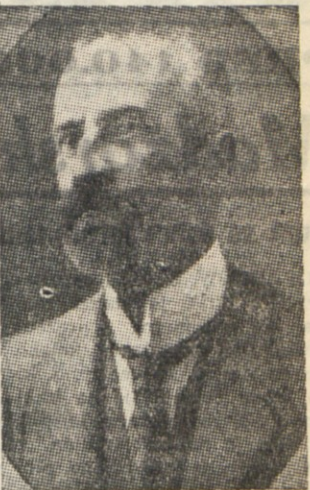
Te dni je bila na obisku v Jugoslaviji burmanska gospodarska delegacija, ki jo je vodil burmanski finančni minister U Tinon. Poleg drugih jugoslovanskih visokih funkcionarjev je burmansko delegacijo sprejel tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović - Tempo.

Utrinki iz neobjavljenih spominov

Članek Ivana Regenta v časopisu „Kronika“

Bordiga in Bibolotti

Po ustanovitvi Komunistične partije Italije 1921 v Livorno je prišla partija skoro popolnoma v roke agilnega Amadea Bordiga, kasnejšega trockista. Tudi sestav vodstva tržaške organizacije je bil za to temu primeren. Predvsem je bilo zanimivo dejstvo, da je bil Bordiga popolnoma pozabil na Slovence in so bili v vodstvu samo italijanski tovariši pod vodstvom Tuntarja. CK KPI se je do leta 1923 zelo malo zanimal za komunistično gibanje med Slovenci ali skoro nič. Vse komunistično gibanje med Slovenci je bilo skoraj avtonomno. Za uredništvo «Dela», ki je bilo v rokah pisca teh vrstic, se

HENRIK TUMA

ko stvari stojijo; iz Italije so pa poslali v Trst urednike za list «Il Lavoratore» in svoje inspektore. Ko pa so se tudi pri CK KPI razmere za silo spremenile in so se tam prepričali, da vse skupaj nič ne pomaga, so leta 1923 pokrajinski komite razpustili. Tedaj je prišel k meni član CK KPI tovariš Bibolotti in mi naložil, naj sestavimo nov pokrajinski komite iz samih slovenskih tovarišev, ker da CK KPI nima več zaupanja do nobenega tržaškega italijanskega tovariša. Tovarišu Bibolottiju sem odgovoril da je tako stališče zgrešeno in imamo v Trstu mnogo dobrih tovarišev slovenske in italijanske narodnosti in da bom sestavil komite iz tovarišev obeh narodnosti. V ta komite, ki je štel 5 tovarišev, sem določil od Slovencev poleg sebe še tovariša Srebrnika, od italijanskih tovarišev so bili tov. Gasperini, tov. Visintini, ki je izginil 1937. leta v Sovjetski zvezi, in tov. Barzagini. Medtem ko smo imeli poprej nenehno mnogo arcaicij, so se po ustanovitvi tega komiteja, katerega sestava je ostal tajen, arcaicije ustave do poletja 1926, ko je Mussolini pripravil svoj totalitarni režim in začel komuniste kar vnaprej zapirati.

Svojo nalogo so dobro izvršili

Doba približno 30 let do začetka prve svetovne vojne, je doba, v kateri je bilo treba tudi slovenske delavce organizirati strokovno in politično, z njimi pa organizirati tudi slovenske revne kmete ter vnesti v vrste prvih in drugih idejo znanstvenega socializma. Ta naloga je bila izredno težka, tem bolj, ker so moralni na Primorskem vršili delavci sami, med katerimi ni bilo do poslednjih let pred prvo svetovno vojno skoro nobenega tovariša z višjo in tudi ne s srednjo izobrazbo. Ta doba je izredno bogata in želim povedati bralecem teh vrstic, da sem v njih podal in mogel podati le prav malo iz nje. Iz te dobe, o kateri bo treba še zelo mnogo pisati zaradi vprašanj, katera je bilo treba rešiti včasih skupaj z italijanskimi socialisti, včasih celo brez njihove pomoči, včasih skupaj s slovenskim narodnim gibanjem, včasih proti voditeljem tega gibanja, Zdi se mi, da so tovariši, ki o njih v teh vrstičkah govorim, svojo nalogo vendarle dokaj dobro izvršili. To je treba posebej poudariti, četudi so pri tem svojem delu šli včasih na desno, a včasih na levo, včasih pa ubrali kar centralno pot. Brez rešitve te naloge ne bi bili mogli tudi naslednje naloge izvršiti.

«KRONIKA»

Časopis za slovensko krajevno zgodovino

Časopis «Kronika», iz katerega smo ponatisli Regentov članek, izhaja v Ljubljani že drugo leto. To je revija velikega formata na finem papirju in z nadvse bogato vsebino. Pri rokah imamo prvi dve letošnji številki. V prvi številki so poleg Regentovega članka objavljene še sledeče razprave: Illegalni tisk v delavskem gibanju v Ljubljani okrog osemdesetih let prejšnjega stoletja (R. Knyovskey). O rimskem obdobju na Slovenskem (A. Šabel). Koptski glavar Slovanov v avstrijsko-beneški vojni 1508 do 1518 (S. Vihman). Ljubljanska Glasbena Matica in njen pomen (D. Cvetko); poleg tega objavlja list muzejske novice, prikaze slovenskih revij, ocenje knjig in druge članke, ki zadevajo slovensko krajevno zgodovino. V številki 2 «Kronike» najdemo med drugim sledeče članke, od katerih nameravamo tudi v našem dnevniku ponatisniti one, ki neposredno zadevajo zgodovino Slovenskega Primorja: Veliki tolmarniki kmečki punt (B. Grafenauer). Kako je nastal Šočki odred (I. Juvančič). Crna smrt v Gorici leta 1682 (Zdravko Jelincič). Fužine bakra v Ilirski Bistrici in tržiški kosarji (V. Valenčič). Prešernova govilina pri Črnem orlu (D. Ludvik). Razvoj elektro gospodarstva LRS (F. Strajnar) itd.

Časopis izdaja Zgodovinsko društvo za Slovenijo; odgovorni urednik je Zvone Miklavžič. Naročite jo lahko na naslov: Ljubljana, Mestni trg 27-III nadst. (Mestni arhiv), letna naročnina znaša samo 400 din, posamezne številke pa 150.

Od konca prve svetovne vojne, to je od jeseni 1918 pa do 1943. leta, to je do poloma fašističnega režima — se pravi celih 25 let — se je razvijalo slovensko delavsko socialistično in komunistično gibanje v sklopu z italijanskimi delavci in kmeti v Italiji najprej pod vodstvom socialistične stranke, potem pa pod vodstvom in v sklopu Komunistične partije Italije. Ta doba je še malo raziskana, vendar je za razvoj slovenskega komunističnega gibanja izredno važna, in navzlic vsemu tako tesno povezana z vsem jugoslovanskim komunističnim gibanjem, da slovenski zgodovinarji ne bodo mogli in ne bodo smeli iti mimo nje. Prav tako ne bodo mogli in ne bodo smeli iti mimo tistih tovarišev, ki so v tej tako imenovani italijanski dobi slovenskega socialističnega in komunističnega gibanja delali in v tem delu žrtvovali svoje življenje. V članku sem že omenil nekatera imena, vendar so to le imena najvidnejših. Ne bi pa bilo prav, če bi pozabili na lepo krdelo srednjega in nižnjega komunističnega kadra te dobe, ki je nepopolnoma italijanskega zapora, ki je padal pod bodali in puškami italijanskih fašistov in pod udarci fašistične justice. O tem bom podal nekaj utrinkov v kakih naslednji številki revije.

KULTURNI DAVEK POVPREČNEGA ITALIJANA 93 milijard za kino 8 milijard za gledališče

Povprečen Italijan zelo radi hodi v kinematograf. To je razvidno iz statističnih podatkov, ki jih je objavilo italijansko združenje avtorjev in založnikov. Po teh podatkih je italijansko ljudstvo potrošilo lani za kinematografske, gledališke, športne in druge podobne prireditve kar 120 milijard lir. Od te vsote odpade levi delček, in sicer kar 93 milijard oziroma 77,5 odstotkov na kinematograf, na gledališče komaj 8 milijard 200 milijonov lir ali 7,5 odstotkov, dočim gre ostalo na športne in druge kulturno-zabavne prireditve. Pri tem moramo pripomniti, da sledeče: Italijansko ljudstvo je pri tem plačalo še dve milijardi lir več, in sicer dodatno ne spada v račun, ki smo ga vzel v tem našem članku v postev. Kot je iz nadaljnjih podatkov razvidno, troši italijanski narod in zabavno življenje iz leta v leto več. Dočim je leta 1948 potrošil komaj 1429 milijard, jih je potrošil lani že 2564 lir.

120 milijard je zelo visoka številka, vendar pa je to le na nacionalnega vsega italijanskega primerjamo te številke z drugimi, bomo videli, da potroši povprečen italijanski državljan razmeroma mnogo več, ne spadajo v rubriko nepoštenih najnižnjih življenjskih potrebščin ali v enajst milijard.

Bronast kip Mahatme Gandhija, ki so ga pred kratkim postavili v indijskem mestu Baroda

od prej omenjenih številki, razne loterije in podobne stvari pa celih 140 milijard. Iz istih podatkov je razvidno, da potrošijo Italijani celo za igračke več kot za kino. In vendar smemo reči, da hodi povprečen Italijan zelo radi v kino. Kajti če izvezemo ZDA in Veliko Britanijo odpade na posameznega italijanskega državljan več vstopnic na leto kot pa na kateregakoli drugega Evropejca. Nekaj številki: Na posameznega državljan Velike Britanije odpade na leto 25,8 vstopnic, na državljan ZDA 21, in takoj za njima pride Italijan, ki gre 16-krat na leto v kino, dočim gre povprečen Nemeec šele 12-krat, Spanec 10-krat, Francoz pa komaj osemkrat.

Sam o sebi se razume, da gleda italijanskega posebnega kinematograf in drugih podobnih prireditev, odpade levi delček na severno in srednjo Italijo, dočim so južna Italija ter otoki precej daleč. Statistika namreč dokazuje da so v severni Italiji potrošili za vse omenjene kulturno-zabavne namene nad 67 milijard lir, v srednji Italiji nekaj nad 28 milijard, v južni Italiji in na otokih pa skupaj komaj 23 milijard lir. Če pa vzamemo v poštev stalno naraščanje obiska, in ga primerjamo po pokrajinah, bomo opazili, da je za naraščanje večje na Jugu, kakor pa na Severu, kar pomeni, da je začel tudi Italijan z Juga oziroma Sicilijance in Sardince bolj vneto zabavati v kinematograf in gledališče.

botaniko, zatem je na pravo. Leta 1912 je postal odvetnik v Harowu se je v začetku počutil osamljenega, hrepenel je po domovini. Kmalu pa se je znašel in uveljavil, da celo med mladimi Angleži, ki so nanj v začetku hladno gledali, si je pridobil prijatelje. Zanimal se je za mnogo več stvari kot ostali njegovi šoški tovariši. Vtem ko so drugi rajše govorili o športu, je on požiral knjige in časopise. Kot dober dijak je prejel za nagrado knjigo o italijanskem heroju Garibaldiju. Ta ga je tako navdušil, da je za-

PRAVLJICA O VETRU

«Živel je ubog čevljar. Ni imel usnja ne dela zato pa petere otrok...» Tako se pričnjava PRAVLJICA O VETRU. To je slovaška ljudska pravljica, ki jo je prevedel in priredil Viktor Smolej, izšla pa je pri Mladinski knjigi v Ljubljani. Mnogo ilustracij med besedilom pa je naslikal naš slikar Bogdan Grom. Pravljica pripoveduje o ubogem čevljarčku, ki je za zadnje denarje kupil moka, pa mu jo je veter odnesel. Šel je daleč iskat veter in ta mu je dal čudovit mlincek. Ki je namel, karkoli si je kdo počel. Toda čevljar je imel še težave, ko je bil zopet ob mlincih in si ga je moral spet pridobiti. Toda vsep je smemo povedati. Recite rajše svojim staršem, da vam pravljico kupijo. Dobe jo lahko tudi v Trstu.

PRIMORSKI DNEVNIK

Opozarjamo vas na sledeče **RADIO** oddaje: Koper: 15.20: R. Gobec: Himna delu - zadnji stav ek iz «Mladinske simfonije». - Trst II: 18.40: Vokalni koncert basista Jovana Antica. - Trst I: 11.30: Operna glasba. - Slovenija: 20.15: «Četrikov večera domačih pesmi in napevov».

SPORTNI DNEVNIK

PRED 140.000 GLEDALCI V GLASGOWU

Madžarska-Škotska 4:2 (3:1)

Škoti so dobro igrali, toda Madžari so bili sposobnejši pri streljanju na gol

GLASGOW, 8. - Z rezultatom 4:2 (3:1) je danes madžarska nogometna reprezentanca tukaj premagala škotsko reprezentanco. Največ ljudi, ki jih lahko prisotuje na kaki tekmi v Evropi (skoraj 140.000, tolikšen je namreč stadion v Glasgowu), je navdušeno ploskalo zmagovalcem. Vendar pa so gledalci tudi pozdravljali svoje igralce, ki so zelo dobro borili in ustvarjali vtis, da bi mogli tudi rezultat preobrniti. V dežju in snegu so Škoti pokazali igro, kot je v Glasgowu leta niso videli. Imeli so vsaj šest priložnosti za gol. Toda uporabne žoge, ki jih je Bobby Johnstone pošiljal na center, niso naletele na najbolje razpoložena Reillyja. Povsem drugače pa je bilo pri Madžarih: štiri zrela priložnosti so rodile štiri gole. Treba pa je reči, da zmaga Madžarov ni bila lahka: igrali proti navajanju 140.000 nasprotnikov in proti škotski obrambi, ki pri čiščenju pred golom ni delala z rokavicami, je stvar, ki dela madžarsko zmago še bolj dragoceno. Na terenu so večji del tekme prevladovali Škoti, med katerimi so se zlasti odlikovali Johnstone, Mackenzie in Haddock.

Pri Madžarih je dal spet najlepšo igro Puskas, poleg njega pa je bil odlični tudi Hidegkuti in obe krili. Sodi je Holandec Horn. Močviti sta nastopila v sledečih postavah:

Škotska: Martin; Cunningham, Haddock; Docherty, Davidson, Cumming; Mackenzie, Johnstone, Reilly, Wardhaugh, Rong.

Madžarska: Farago; Buzansky, Lantos; Boszik, Lorant, Szojka; Sandor, Kocsis, Hidegkuti, Puskas, Fenyesi.

Prvi gol so dosegli Madžari tedaj, ko so gledalci pričakovali gol Skotov. Boszik je v 20' od oalec ustrelil po tleh proti голу. Branilec Haddock hoče zgoz ustaviti, pa se je komaj dotakne in ji za malenkost spremeni smer - prav kolikor je zadostovalo, da je vratar Martin potem ni mogel več ujeti. Karsten avtogol! Čez šest minut najde Puskas prostega Hidegkuta in je z 2:0 za Madžare. Puskas mora

GORIŠKI SPORT

CRAL STRACCIS - CRDA TRZIC 38-29

Na igrišču Goriziane sta se v nedeljo srečali ekipi iz Gorice in iz Trziča, ki gostujeta v C. ligi. V prvem polčasu so dogodil Goricianci precejšen uspeh, zlasti po zaslugi Spagnolija in Miconija. V drugem polčasu pa je bila igra bolj izenačena.

CRAL STRACCIS - TORRIANA 34-16

V prvenstvu juniorjev so večera) košarkarji iz Straišče premagali z visoko razliko točk svoje nesprotnike Torriane. Mladi igralci so pokazali precejšen napredek.

Juventina-Mosa 3:1

V Sovodnjah je bila v nedeljo sesto tekma prvenstva I. divizije. Juventina se je oprala mada za poraza pretekle nedelje in je odpravila svojega večnega nasprotnika Mošo z rezultatom 3:1. Sedaj je Juventina na četrtem mestu v lestvici.

Milenska-Roma 32:35

KOSARKA
Milenska-Roma 32:35
CANTU', 8. - Zastala kosarkarska tekma serije A med Romo in Milenko (prva tekma je bila razveljavljena) se je končala z zmago Rome 35:32 (17:16). Tako ima sedaj poleg Borlettija, Virtusa in Benellija tudi Roma 12 točk (dve manj kot Triestina) in je sedaj na petem mestu v lestvici.

EMIL ZATOEPEK

ne bo več tekel 5000 m
Emil Zatopek, atlet, ki se v zadnjih letih dosegel izredne uspehe in postavil vrsto svetovnih rekordov, je sklenil zapustiti progi 5000 m.

Argentinški atlet Reinaldo Gorano je zmagal v nedeljo na velikem mednarodnem maratonskem teku v Tokiju. Proga dolga 42.195 km je pretekel v času 2:24:55. Drugi je bil Karvonen (Finska), tretji Puolaka (Finska), četrti Coj (Južna Koreja) in peti Siskava (Japonska). Nastopilo je 58 tekmovalcev.

Veliko število prijaviteljev tekmovalcev za olimpiado v Cortini
Države, ki so bile povabljene k sodelovanju na sedmi zimski olimpiadi, ki bo v Cortini d'Ampezo od 26. januarja do 5. februarja 1956, so začele odgovarjati na vabila. Samo sedem držav (Singapore, Irska, Posarje, Siam, Kitajska, Brazilija in Bermude) je odgovorilo, da ne bodo mogle sodelovati, medtem ko je približno 30 držav že odgovorilo pozitivno in prijaviло začasno število tekmovalcev.

Največ tekmovalcev bo imela Nemčija (100), ki ji sledijo Avstrija (84), Švica (77), ZDA (75), Norveška (67), Madžarska (66), Poljska in Švedska (63), CSR (61), Anglija (55), Finska (51), Jugoslavija (43), Kanada (41), Japonska in Avstralija (40), Francija (37) itd. Skupno je bilo prijaviteljev več kot 1100 udeležencev. Ker v tem seznamu se nista opuštevani ZSSR (ki pa bo skoro gotovo nastopila po velikih uspehih na prvenstvu FIS) in Italija, ki bo nastopila kompletno, sodijo, da bo število tekmovalcev preseglo 1300. Tokliksnega števila tekmovalcev doslej še ni bilo na nobeni zimski olimpiadi.

Bil sem s Ku Klux Klanom

S. KENNEDY
«Ne vem nič o tem,» je rekel oprežno. «Toda kdor koli je bil, napravil je dobro delo!»
«Pozrite vi morda gospoda Ayaka v Miamiju? Jaz sem iz Georgije in sem tu na počitnicah ter bi zelel, srečati se z njim.»
«Ne poznam ga ravno,» je rekel človek in je skočil pokonci. Tako naglo je skočil, da sem bil prepričan, da je klanovec ter da je vedel o čem govorim. Toda njegova hierarhija mu je prepovedovala, da bi govoril o eksploziji kateremu koli tujcu, ne glede na to, ali pozna tajna klanovska gesla. Naročil sem drugo pivo ter govoril o drugih stvareh. Ko sem odšel, me je poklical.
«Če vas zanima ta zadeva s Carver Villagom, zakaj ne bi prišli na zborovanje združenja lastnikov premoženja, ki bo nočoj? Zborovanje bo takoj tu za oglom, začel pa se bo ob osmih.»
«Lepa vam hvala,» sem rekel. «Utegnil bi. Videl vas bom kasneje.»
Ostanek dneva sem prebil s sprehajanjem po mestu in ogledovanjem krajev, kjer se običajno zbirajo klukarji. Nisem pa mogel najti niti enega, ki bi priznal, da pozna Mr. Ayaka. Prepričan sem, da sem govoril z mnogimi klanovci, toda njihove ustnice so bile zapečatenе.
Ta večer sva Harry in jaz primerjala beležke.

GORIŠKI IN BENEŠKI DNEVNIK

ODLOČITEV MINISTRSTVA ZA DELO IN SOCIALNO ZAVAROVANJE

S prostovoljnim nadaljevanjem plačevanja prispevkov lahko dobijo pravico do starostnega zavarovanja

To pravico si lahko pridobijo bivši delojemalci na podlagi zakona štev. 218 od 4. aprila 1952

Državni inštitut za socialno zavarovanje (INPS) je po odločitvi ministrstva za delo in socialno skrbstvo podaljšal do 31. avgusta 1955. leta rok prostovoljnega zavarovanja delavcev in uradnikov, ki so izgubili oceno obveznih zavarovanec in ki lahko uveljavijo zahtevo po plačevanju prispevkov, kot jih predvideva zakon od 4. aprila 1952 št. 218 o starostnem zavarovanju. Opozarjamo prebivalstvo na to, da se opredelijo na starostnega delojemalca, da lahko sami plačujejo prispevke in s tem pridobijo pravico do starostnega zavarovanja. Pri tem novem zakonu se zahteva 15-letno plačevanje prispevkov za zavarovanje, ki izpolnijo potrebno število let po 1. januarju leta 1952.

Poleg tega je dana možnost, da se ohrani pravica po invalidnosti in pokojnini za potence. Le te pravice se bodo po novih odredbah lahko poslužili samo tisti, ki so plačevali prispevke pet let, od katerih eno leto v zadnjem letu pred vložitvijo prošnje. Novi zakon o pokojninah predvideva prehodno dobo desetih let (1952-1952), med katerimi se zahteva po invalidnosti in starostnem zavarovanju proporcionalno znižanje.

Zaradi boljšega razumevanja stvari pripravljamo vsem prizadetim, ki so bili svojčas zavarovani pri Državnem zavaruvalcu za socialno skrbstvo (INPS), naj se zglasijo na pokrajinskem sedežu v Ul. Mazzini št. 4, kjer naj zahtevajo, da jim pripravijo prošnje za prostovoljno nadaljevanje zavarovanja za starost, invalidnost, za tuberkulozo in za potomstvo.

«To pa ima župan za potrebno vprašanje razčistiti, potem naj se besedi do interpellacije delno izpremenijo in se za usodo nekaterih izgubljenih inštitutov v kolaboracionisti vprašajo ljudje, ki so tih pred koncem voje in po njih sodelovali v CLN v Gorici in ki so dosegli vsak dan in na vsakem koraku.»

Pri prefekturni snujejo odbor za zimsko pomoč

Kot po vsej državi se tudi v Gorici snuje odbor za zimsko pomoč, ki bo imel svoj sedež na prefekturni in mu bo predsedoval prefekt. Odbor bo kmalu začel z delom in bo prvo pomoč razdelil najbrž pred bližnjimi prazniki. Uputa je, da se bodo goriški industrialci in trgovci njih bolj izkazali, saj je bila njihova pomoč lanske leto izredno nizka.

Od ponedeljka v Gorici dva delovna centra

V ponedeljek bosta odprta dva delovna centra v Gorici. Prvi bo na Svetogorjski cesti; zaposloval bo 65 vajencev, ki bodo popravljali cestno omrežje novih INA-bis. Drugi delovni center, prav tako za vajence, bo deloval 4 mesece, in sicer bo popravljal ulice Brigata Fria, Torriani, Gelsi, Colonia.

Svečona izročitev "Alderamire" AGIP

V ponedeljek dopoldne so v CRDA v Trziču ob prisotnosti številnih osebnosti izročili linjski družbi AGIP novo petrolejsko ladjo «Alderamire». Ladjica, ki je dolga 170 m in široka 20 m je že prestala poskusno vožnjo in je dokazala sposobnost trziških ladjedelniških delavcev, ki so vanjo vložili vse trud, za gradnjo najmodernjših petrolejskih ladij.

Žeparji na delu na Andrejevem sejmu

V terek so bili tatovi kolose zopet na delu; najprej so okradli Marijo Kersevan iz Ul. Cotevia 7, potem pa Livijo Strukljo iz Ul. Leoni 4. Zensko kolo je bilo vredno 15.000

IZPRED GORIŠKEGA PRIZIVNEGA SODIŠČA

DELOMRZNEŽ IN PRIJATELJ LAHKEGA ZASLUŽNARJA SE JE IZMIKAL ROKI PRAVICE PO ITALIJANSKIH MESTIH

Najprej je pred obsodbo tržiškega pretorja zbežal v Neapelj, od koder je zopet ušel zaradi poverb v Trst, kjer so ga dali pod ključ

Na prizivnem sodišču v Gorici je bil v terek zelo zanimiv proces proti obtožencu, katerega so pripeljali pred sodnike naravnost iz tržiškega zaporja, v katerem je bil zaradi raznih kazenskih prekrškov. 38-letni Giacinto Rebecchini je doma iz Trziča, kjer je poznani ljubitelj dobre kapljice in brezdelja ter iskalec avantur in lahkega zaslužka. Možak pa je tudi precej prebrisan in kadar so mu orožniki za petami, vedno pravečeno zbeži drugam, kjer ga ljudje in oblasti ne poznajo.

Tako je bil letošnjo pomlad, kadar se je na tržiški preturi proti njemu vršil proces zaradi tatvine in vinjenosti, odsoten. Tržiški pretor ga je obtožil tatvine koleca Davida Nardina iz Ronk, ki je opazil tatvino nekega pomladanskega večera, ko se je za turenke ustavlil v gostini «Tommaso» v Ronkah, Nardin je stekel po cestah, da bi morda kje zagledal tatove, pa je opazil le pijanega postopača Kosa iz Ronk, ki mu je po daljšem prigravarjanju in pretečenju z orožniki priznal, da je kolo odpejal Rebecchini iz Trziča. Ovestil so orožnike in ti so začeli zasledovati Rebecchina, prišli so na njegov dom, toda moža ni bilo doma. Zato so se postavili v zasedo in ga čakali do 2. ure ponoči, ko se je prikazal zasledovani na ukradenem kolesu. Orožniki so ga hoteli zgrabiti, toda možak jo je pravečasno ubral v koruzno polje in pobegnil. V odsotnosti je bil obsodjen na 7 mesecev zapora in 40.000 lir pooseve kazni.

Rebecchini je pobegnil v Neapelj, toda tudi tam se je kmalu znašel v zaporu, kjer bi moral predsedati kazni zaradi poverbe, toda od tu je zbežal v Trst in čele tam so ga pridržali. Poleg kazni, ki jo je prejel v Neaplju, bo moral odsedeti še 7 mesecev, ki mu

Kino na Brečcinah

predvoja DANES 9. in JUTRI 10. t. m. z začetkom ob 18. film Metro G. M.

«TRADER HORN»

Magazzini KALIGER

UL. TIMEUS 3 (NOVA STAVBA) TEL. 44185 JE VAŠA TRGOVINA

V njej dohite:

OBLEKE IZ CISTE VOLNE od 6.500 lir naprej. Bogato izbiro USJENIH JOPIČEV in TELOVNIKOVI. - JOPIČE od 2.950 lir naprej. - VOLNENE HLAČE po 1.350 lir. - Poleg tega dohite pri nas: VELIKO IZBIRO DELAVSKIH OBLEK v vseh barvah in po najnižjih cenah. AMERIŠKE PLATNE HLAČE, AMERIŠKE JOPIČE za delo, NOGAVICE, PULOVERJE itd.

POKUSITE!

POZOR!!!

Za nabavo potnega lista se obrnite na **AGENCIJO CELERITAS**

TRST - Ul. Macchiavelli 13 - Tel. 31 404

Ki vam izposluje potne liste, jugoslovanske vizume, prošnje za koprsko področje, različne dokumente: pristojnost, državljanstvo, kazenski list, dokumente anagrafskega urada in dr.

CENE ZMERNE

njem svojega blaga belemu prebivalstvu. V naslednjih dneh je mestni župan Chelsie Senerchia začel dobivati anonimne telefonske grožnje: «Vržite nigerji iz Carver Villaga, ali pa jih bomo pogajali v zrak!» Vendar nikjer niso postavili policijske straže.

Medtem sem začel preučevati svoj arhiv starih časopisov, v katerem je dokumentirana prejšnja Klanova teroristična kampanja, ki je hotela preprečiti črnecem v Miamiju vselite v nove hiše. Nasil sem poročilo o tem, kako je nekaj pred drugo svetovno vojno Klan spreminil v prah in pepel komaj začeto stanovanjsko poslopje za črnce v mestnem predelu Pinewood. Tedaj se je Klan zadovoljeval z ognjem namesto dinamita in požgal prve črnske hiše, ki so bile sezidane. Klan je priznal ognjene križe na mejah tega mestnega predela, izbran klukar pa je kritično po zvočniku:

«Da, gospe in gospodje - to je Ku Klux Klan! Kadar odpove zakon, naslonite se na nas! Poskrbeli bomo, da vam ne bo treba spati z nigerji, kot se dogaja v Miami Beachu!» (Dejansko je Miami Beach eden izmed dveh preostalih mest v ZDA - drugo je Palm Beach - kjer črnecem ni dovoljeno zidati hiš niti hoditi po ulicah, ko se zmrzne.)

V tem času sem tudi opazil, da je obstajalo več združenj lastnikov premoženja, ki so skupno s Klanom agitrali proti zidavi hiš za črnce.

Morda bi kdo pomislil, da bi ti dokumenti morali praviati oblasti, da se vprašajo, ali ni morda Klan zapleten v te eksplozije. Toda ko sem dal Harryju časopisne izrezke iz svojega arhiva in ko je z njimi organizacija za državljanske svobode, me mahala pod nosom načelnika policije, ni kljub temu hoteli zaslišati klukarjev. Da bi povzročili še več dima, smo organizirali široko razporejeno telefonsko kampanjo, s katero smo zahtevali od načelnika policije naj nam pojasni, zakaj se ne dotika klukarjev. Jaz sem bil eden izmed prvih, ki mu je postavil to vprašanje.

«Zakaj neki, Ku Klux Klan je ameriška, zakonita organizacija, ki spoštuje zakon!» je izblebel.

To me je privedlo na misel, da bi šel na sodišče in proučil spise vseh združenj, ki so tam registrirana. Seveda sem našel tudi sodniško dovoljenje, s katerim je bilo 7. septembra 1944 Ku Klux Klanu Floride, Inc., dovoljeno delovanje kot «dobrodelnemu združenju, oproščenu davkov!»

Nato sem prenesel svoje preiskavo iz sodne palače v bazo in zvedel, da se je Gordonova klaverna razcepila, tako da se je večina pridružila južnim Klanom, katerim Veliki zmagal je bil Bill Hendrix iz Tallahassee, medtem ko je ostanele v sestavi novo skupino, ki se je imenovala «votlina št. 2», in ki je priznavala mojega starega prijatelja, Carovnika Sama Roperja iz Atlante.

To informacijo sem dal raznim skupinam za državljanske pravice in pomagala jim je, da so toliko pritisnili na guvernerja, da je imenoval za «posebnega preiskovalca» nekega Jeffersona J. Elliota. No, ta se mi je zdel nekam močno znan...

SPET EKSPLOZIJA

Nekega jutra, približno dva tedna po tem, ko sem prisel v Miami, je zavonil telefon, ravno ko sem pil kavo v Harryjev hiši. On je bil odšel že poprej v židovsko občino, kjer je bil uslužben.

«Ugani, kaj je?» je vprašal z drhtečim glasom.

«O.K., kaj?» sem vprašal.

«Pravkar so me poklicali iz Židovskega centra - davi so nasli sveženj dinamita na svojem glavnem pritisniku! Nekdo ga je moral to noč vreči, toda dinamit je udaril ob neko palmo, tako da je vzgajal padel iz svežnja,» mi je povedoval Harry.

(Nadaljevanje sledi)